

TMMOB Büyük Menderes Havzasında Jeotermal Enerji Santrali Gerçeği Çalıştayı Gerçekleştirildi

TMMOB Büyük Menderes Havzasında Jeotermal Enerji Santrali Gerçeği Çalıştayı 12 Ekim 2019 Cumartesi günü Aydın Özel Başak Koleji Salonunda gerçekleştirildi.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz'ın açılış konuşmasıyla başlayan Çalıştayda sırasıyla Germencik Belediye Başkanı Fuat Öndeş ve Efeler Belediye Başkanı Mehmet Fatih Atay da birer konuşma yaptılar.

Çalıştayda öncelikle TMMOB'nin yaptığı çalışmalar çerçevesinde oluşturulan TMMOB Raporu, TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Baki Remzi Suiçmez tarafından katılımcılarla paylaşıldı.

Sonrasında gerçekleşen ilk Oturumda Oturum Başkanlığı görevini Aydın Ziraat Mühendisleri Odası Şube Başkanı Mahmut Nedim Barış üstlendi. İlk Oturumda TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz, Uludağ Üniversitesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bö-

lümünden Doç. Dr. Ertuğrul Aksoy, Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden Dr. Öğretim Üyesi Sevgi Tokgöz Güneş ve Jeoloji Mühendisi Tahir Öngür birer sunum yaptılar.

Öğleden sonra gerçekleşen ikinci Oturumun Başkanlığını TMMOB Aydın İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Necdet Evlimoğlu yaptı. Avukat Akın Yakan "Hukuk Boyutu" başlıklı bir sunum yaparken Dr. Metin Aydın "Halk Sağlığı Boyutu" başlıklı sunumunu yaptı.

Son olarak TMMOB Yönetim Kurulu Eski Başkanı Mehmet Soğancı moderatörlüğünde forum gerçekleştirildi. Forum sonrası gösterilen kısa film sonrası çalıştay sona erdi.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Korumaz'ın açılış konuşması şöyle:

Değerli Konuklar, Değerli Meslektaşlarım

TMMOB Yönetim Kurulu ve şahsım adına sizleri saygıyla selamlıyorum. Büyük Menderes Havzasında Jeotermal Enerji Santrali Gerçeği Çalıştayımıza hepiniz hoş geldiniz.

Geçtiğimiz Temmuz ayı içerisinde TMMOB bünyesinde oluşturduğumuz heyetimiz Aydın'ı ziyaret ederek Jeotermal Enerji Santrallerinin durumunu yerinde inceleme fırsatı bulmuştu. Bu ziyaret sırasında Aydın İl Koordinasyon Kurulundaki arkadaşlarımızla yürüttüğümüz istişareler sonrasında,

bu önemli konuyu daha derinlikli olarak tartışabileceğimiz bir çalıştayın yapılması doğrultusunda karar verildi. Başta Aydın İl Koordinasyon Kurulumuz olmak üzere, bu kısa sürede çalıştayın hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Aydın ilimiz benzeri olmayan bir zenginliğe sahip. Aydın ilimizde jeolojik konumundan kaynaklı olarak, bugüne değin ülkemizde bulunan en zengin jeotermal kaynaklar var. Büyük Menderes Grabeni boyunca devam eden bu kaynaklar, kentin tam altından da geçiyor. Geçmiş dönemde bu topraklar üzerinde kurulan pek çok medeniyetin sonunu getiren fay hareketleri, bugün Aydın ilimiz için büyük bir zenginlik kaynağı yaratmış bulunuyor.

Bildiğiniz gibi doğal kaynaklar bilimsel ve teknik ilkeler ışığında kamu yararına kullanıldığı zaman hepimiz için zenginlik kaynağı olabilirken, uygunsuz tekniklerle ve kamusal çıkar gözetilmeden kullanıldığında toplumsal bir tehdide de dönüşebiliyorlar.

TMMOB olarak bundan tam 13 yıl önce, 2006 yılında "Jeotermal Enerji ve Aydın'daki Geleceği Sempozyumu" için Aydın'da buluşmuştu. O dönemde henüz bu alanda yasal düzenleme bulunmuyordu ve santraller henüz yapılmamıştı. Ülkemiz için nispeten yeni bir enerji kaynağı olan Jeotermal Enerji Santrallerinin taşıdığı potansiyeli ve Aydın için yaratacağı fırsatları konuşmuştu.

Bildiğiniz gibi 2007 yılında “Jeotermal Kaynaklar ve Mineralli Sular Kanunu” kabul edildi. Sonrasında da birbiri ardında santraller kurulmaya başlandı. Bugün ülkemizde devrede olan 48 Jeotermal Elektrik Santralının 28 tanesi Aydın’da bulunuyor. Halen yatırım sürecinde olan, ön lisans ve planlama aşamasındaki 25 yeni Jeotermal Elektrik Santrali’nin de 10 tanesi Aydın il sınırları içinde bulunuyor.

Jeotermal enerji sektörünün hızla büyüdüğü bu dönemde yasada ve uygulamada gördüğümüz yanlışlıkları 2007, 2009 ve 2015 yılında gerçekleştirdiğimiz TMMOB Jeotermal Kongrelerimizde ve 2009 yılında gerçekleştirdiğimiz Aydın Kent Sempozyumun da dile getirmeye çalıştık. Tüm uyarı ve çözüm önerilerimize rağmen mevzuatta ve uygulamadaki sorunlar giderilmedi.

Bugün geldiğimiz noktada başta Aydın ilimiz olmak üzere ülkemizdeki Jeotermal Enerji üretimimiz, temiz, sürdürülebilir ve yenilenebilir niteliğini kaybetmiş durumdadır. Temmuz ayı içerisinde gerçekleştirdiğimiz keşif ve gözlemlerde, mevcut jeotermal santral kuyu ve iletim hatlarının, gerek işletme gerekse de yer seçimi aşamalarında bilimsel ve teknik gereklilikler ile mevzuata aykırılıklar içerdiği tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra denetim aşamasında sorunlar olduğu ve ölçüm sonuçları konusunda kamuoyunu bilgilendirme ve şeffaflık ilkelerine uyulmadığı görülmüştür.

Bu durumun Aydın’daki incir ve zeytin başta olmak üzere tarımsal faaliyetlere, çevre ve halk sağlığına yönelik olumsuz etkileri bulunmaktadır. Konunun önemine binaen Birliğimiz bünyesinde bir komisyon oluşturduk. Komisyonumuz tarafından hazırlanacak “Jeotermal Enerji Santrallerinin Çevresel Etkileri” konulu kapsamlı bir Raporu kısa sürede kamuoyu ile paylaşacağız.

Değerli Konuklar,

Doğanın ve doğal kaynakların insan ihtiyaçları doğrultusunda dönüştürülmesi çabası, biz mühendis, mimar ve şehir plancılarının mesleki faaliyetlerinin ortak unsurudur. Bu çabanın, dünyamızın ve insanlığın ortak geleceğini güvence altına alacak biçimde sürdürülebilmesi, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’nin en önemli önceliklerinden birisidir.

Doğanın ve insanlığın ortak geleceği söz konusu olduğunda akla gelen ilk başlıklardan birisi Çevre ise diğeri de “Enerji” olmaktadır.

Enerji hepimizin bildiği gibi insan yaşamının ve toplumsal yaşamın zorunlu ve temel bir gereksinimidir. Enerjiden yararlanmak çağdaş bir insanlık hakkıdır.

Nüfus artışına ve toplumsal gelişmeye paralel olarak enerji talebimiz hızla artmaktadır. Ülkemiz enerji temini açısından yüksek oranda dışa bağımlıdır.

Artan enerji ihtiyacımızın ucuz, sürekli ve güvenli bir şekilde karşılanmasında yaşanan sıkıntılar ülkemizin en önemli problemlerinden biridir.

Diğer yandan daha fazla kar uğruna sadece insan emeğini değil, doğal kaynaklarımızı da insafsızca sömüren piyasacı anlayış Aydın örneğinde olduğu gibi çok büyük çevresel felaketlere yol açmaktadır.

Tüm bu problemlerin çözümü için enerji alanın üretimden tüketime kadar her aşaması bütüncül olarak kamusal planlanma ile yönetilmelidir.

Dışa bağımlılığın azaltılması, enerjinin tüm yurttaşlarımız için ihtiyacı kadar, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli bir şekilde sağlanması, yerli ve yenilenebilir kaynak kullanımı, enerji verimliliği, çevre ve halk sağlığı kriterleri bu kamusal planlamanın temelinde yer almalıdır.

Bildiğiniz gibi jeotermal enerji doğru kullanıldığında çevreye en az zarar veren enerji kaynaklarından biridir. Jeotermal enerjinin yenilenebilir, sürdürülebilir ve ekolojik niteliklerini korumak için santrallerin yaşam alanlarının yakınına kurulmaması, yeraltından çıkan gazların atmosfere salınmaması ve yeraltından çıkan akışkanın yerüstüne deşarj edilmemesi gerekiyor.

Bu temel nitelikteki kurallara uyulmadığında ise Jeotermal enerji havamıza, suyumuzla, toprağımıza, tarım ürünlerimize ve sağlığınıza zarar verebilmektedir. Yaşanan süreçte, Jeotermal enerji kaynaklarının yoğunluklu olduğu Ege bölgesinde ve özellikle de Aydın'da; kâr odaklı, çevresel tahribatların görmezden gelindiği ve buna ilişkin önlemlerin alınmadığı bir uygulama söz konusudur.

Bu durum bölgedeki ekolojik sistemi ve tarımsal üretimi geri dönülemez derecede tahribata uğratmıştır. Havaya salınan gazlar ve koku rahatsız edici boyutlara ulaşmıştır. Geçmişte inciriyle, zeytiniyle, pamuğuyla meşhur bu yörede tarımsal ürünü kalitesi ve verimi hızla düşmektedir.

Bölge halkı da yıllardan bu yana bu olumsuz

gidişata tepkisini göstermektedir. "Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı" hepimizin anayasal hakkıdır. Bu hakkını savunmak için, havasını, suyunu, doğasını savunmak için verilen tüm mücadelelerin yanındayız. Jeotermal Enerji Santrallerine karşı başta Kızılcaköy, Kıyıköy ve diğer yöre halklarının sergilediği haklı tepki ve mücadelesinin destekçisi ve takipçisiyiz.

Sorunun daha da büyümemesi için mevcut Jeotermal Enerji Santralleri etkin bir şekilde denetlenmelidir. Yanlış yerde yanlış projelendirilen ya da yanlış uygulamalarla işletilen santraller kapatılmalıdır. Kapasite aşımı nedeniyle Aydın ilinde yeni JES yatırımlarına izin verilmemelidir.

TMMOB olarak doğayı ve insan hayatını yok sayan bu üretim anlayışına karşı hukuki mücadelemizi sürdüreceğiz. Kamu yararı görmediğimiz ihale ilanlarına karşı açtığımız davalar görülmeye devam ediyor. Bu davaların peşini bırakmayacağız.

Jeotermal Enerji Santrali sorunu, sadece Aydın ilinin sorunu değildir. Manisa, Denizli, İzmir, Çanakkale, Afyon, Van, Elazığ, Bolu dâhil birçok ilimiz kontrolsüz ve denetimsiz jeotermal enerji yatırımları tehdidiyle karşı karşıyadır. Bu nedenle konuya bütüncül yaklaşmalı, ülke düzeyinde gerekli bilimsel ve teknik çalışmalar yürütülmeli, mevzuat yeniden değerlendirilmeli, kamu denetimi etkin bir şekilde sağlanmalıdır.

Değerli Konuklar,

Bildiğiniz gibi TMMOB ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancılarının hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek, mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmakla görevlidir.

Bugünkü çalıştayımızı da bu görevin bir parçası olarak görüyorum. Çalıştayımızın başta Aydın ve Büyük Menderes Havzası olmak üzere Türkiye'nin her yerindeki Jeotermal Enerji Santrallerinde yaşanan sorunların çözümüne katkı vereceğine inanıyorum.

Bu anlayışla çalıştayımıza katkı veren tüm arkadaşlarımıza yeniden teşekkür ediyor, önümüzdeki süreçte hepimize kolaylıklar diliyorum.

Emin KORAMAZ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı